

Anna Cabré

«Continuem tenint capacitat per integrar els nouvinguts com ho hem fet fins ara»

Una conversa amb Oriol Amorós

Josep Ginjaume | Moderador

Juanjo Rovirosa | Fotògraf

VISTA PRÈVIA

Dues generacions diferents. Una nascuda en plena postguerra i l'altra poc abans de començar la transició. L'Anna Cabré (Barcelona, 1943) creix a una Barcelona marcada per la Guerra, l'exili i la repressió. Una Catalunya que no arribava als tres milions d'habitants. Gairebé 30 anys després, l'Oriol Amorós (Barcelona, 1970) neix a una nova Barcelona en plena ebullició antifrancista. Una Catalunya de més de cinc milions de persones després d'haver acollit a desenes de milers de persones vingudes d'arreu de l'Estat espanyol. Dues generacions, dues Catalunyaes, dues persones compromeses amb la immigració que comparteixen la claredat d'idees i la complicitat de treballar en l'àmbit que els apassiona. L'Anna portant la batuta del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB. L'Oriol dirigint les polítiques d'acollida dels nouvinguts des de la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya.

Josep Ginjaume: Per començar podríem plantejar les similituds o les diferències que veieu entre el darrer procés migratori i els viscuts a Catalunya al llarg del segle XX.

Oriol Amorós: A diferència de les onades anteriors, en termes relatius, el procés actual no ha alterat la distribució de la població, i en termes absoluts l'ha alterat en una mesura similar. Tenim un nombre similar d'immigrants, però repartits a pobles petits, a grans ciutats...

Anna Cabré: Demogràficament sí que hi ha diferències entre aquesta onada i les anteriors, tot i que el primer punt a destacar és la importància de l'onada: quan creïem que el que va passar als anys 60 i 70 era irrepetible, ara sembla que hem viscut una onada d'una magnitud comparable. La diferència és que en la dels anys 20 i la dels anys 60, la població autòctona s'estava concentrant cap a les ciutats i en canvi aquesta tercera onada ha arribat en un moment en què el signe migratori a Catalunya s'ha invertit. Més aviat són les grans zones urbanes les que es desconcentren cap a les ciutats mitjanes i, fins i tot, cap a les àrees rurals.

Cabré: Sempre ha passat i sempre passarà que hi hagi enfrontaments entre els drets dels que hi són i els drets dels que vénen

Però tampoc és d'estranyar que la immigració estrangera es reparteixi més pel territori, perquè la pròpia població catalana també ho fa. Aquesta última onada toca tots els aspectes de la demografia, de la sociologia i de l'antropologia: res del que ha passat en els últims deu anys es pot explicar al marge de la immigració. És un tema d'una importància extrema que ara, quan ja el comencem a conèixer una mica, veiem com entra en un altre punt d'inflexió.

Oriol Amorós: Amb la gran transformació que hem tingut ara, a vegades sembla que la nostra memòria sigui molt feble, perquè no és la primera vegada que ens passa. En els últims 100 anys ens ha passat tres vegades i en termes molt comparables.

Anna Cabré: Voldria destacar, com a anècdota, que els tres moments en què hi ha hagut el major percentatge de persones nascudes fora de Catalunya coincideixen en moments en què s'han votat estatuts d'autonomia. En aquest tercer, molts dels immigrants no van participar-hi perquè no podien votar, però en els anteriors sí que van poder-ho fer en venir d'Andalusia, Múrcia, Extremadura... I malgrat coincidir amb les etapes amb les cotes més altes de persones nascudes fora de Catalunya, els estatuts varen ser aprovats en cada moment.

Oriol Amorós: Amb percentatges molt alts, tant al 1932 com al 1979.

Anna Cabré: Sí, em sembla que el 1930 i el 1975 era el moment que hi havia més gent nascuda fora, per tant els que tenen por que els immigrants que poden votar...

Oriol Amorós: ...en una consulta per la independència això no hauria d'influir massa.

Anna Cabré: No ho sé, no t'ho sabria dir. S'hauria de veure si en una eventual consulta els estrangers tindrien o no tindrien dret de vot. Els immigrants em refereixo.

Oriol Amorós: De moment a les que s'han fet sí que se'ls n'ha donat.

Anna Cabré: Sí, és bastant curiós.

Oriol Amorós: Una idea interessant és veure com a cada onada migratòria la diferència entre la vinguda i el petit retorn que hi pot haver després és abismal. Això és important avui, perquè una idea que la societat catalana ha de tenir molt clara és que el gruix de la gent que ha vingut ho ha fet per quedar-se. No existeix l'alternativa de dir «ara marxaran» arrel de la crisi, sinó que el gruix es quedarà i, per tant, el repte és la integració.

Anna Cabré: Sempre que hi ha hagut una gran entrada hi han sortides. Però la gran diferència en relació a quan s'atura el procés, és que deixen d'entrar. És a dir, quan

Amorós: A vegades sembla que la nostra memòria sigui molt feble. En els últims 100 anys hem viscut tres onades d'immigració en termes molt comparables

hi ha crisi es redueixen les entrades però no augmenten les sortides. Les sortides són molt més regulars que les entrades. En aquest moment, hi han sortides, potser més de les que hi hauria hagut sense crisi, però la gran diferència és la disminució de les entrades. Pot semblar un acudit, però si algú volgués que tota una sèrie de persones d'origen estranger se n'anessin a un altre país a buscar feina el que hauria de fer és distribuir nacionalitats espanyoles amb generositat. Tenir un permís de residència a llarg termini o encara millor, un passaport, és el permís tant per tornar-te'n al teu país com per anar-te'n a Suïssa a buscar feina. Tot i que, d'anar-se'n al país d'origen ho veig molt difícil, perquè aquests acostumen a estar en situacions molt galdoses.

Oriol Amorós: Quin efecte creus que tenen les polítiques de protecció social com a factor d'atracció d'immigrants?

Anna Cabré: No crec que funcionin com a factor d'atracció, però com a factor conservador sí. Crec que les polítiques socials, el subsidi d'atur i ara el seu perllongament, ajuden a la gent que ja és aquí, siguin de la nacionalitat que siguin, a passar millor un període que és dolent per a tothom. És evident que això ajuda a què la gent no marxi, però que en vingui de nova no ho crec, perquè aquesta protecció social només s'exerceix un cop ja ets dins.

Oriol Amorós: De cara als propers anys, es pot fer un paral·lelisme amb el que ha passat en els últims cicles migratoris i el que vindrà ara. És a dir, podem pensar que hi haurà un retrocés?

Anna Cabré: Si ens fixem amb el que va passar als països europeus als anys 70, amb l'última crisi, veurem que va deixar d'arribar immigració nova, en part perquè no hi havia feina i es van endurir les condicions d'entrada. Pràcticament totes les migracions van ser reagrupaments. Però de vegades les dificultats més grans també obliguen a la gent a prendre un determini que abans potser no haurien hagut de prendre: «ens quedem o marxem?».

Oriol Amorós: La legislació moltes vegades provoca a les famílies prendre decisions que alteren la demografia. Per exemple en l'edat dels nens reagrupats, sempre hi ha una tendència molt important cap a les edats prèvies al límit legal. Abans dels 20 anys hi ha un reagrupament important d'adolescents que té un impacte important en els instituts. Després, el temps de separació familiar ha causat un nombre de ruptures familiars que porta molts problemes, de forma molt clara en el col·lectiu llatinoamericà. Aquí hi ha hagut una legislació que ha incidit molt en moltes famílies i que ha provocat un problema de desestructuració molt important que pateixen joves llatinoamericans.

Cabré: Res del que ha passat en els últims deu anys es pot explicar al marge de la immigració

Anna Cabré: Tampoc hem de mitificar el que eren les famílies abans d'immigrar, perquè hi ha països que tenen unes estructures familiars molt fluides. La família llatinoamericana no és forçosament la família tradicional que tenim al cap. Moltes vegades és veritat que la separació física produeix una separació de la parella, però la migració de la dona ja és una forma de sortir de situacions de parella que tampoc eren satisfactòries. Hi ha de tot. Però sí que hi ha una migració una mica forçada dels joves: com que aquests joves no podran venir d'aquí a tres anys han de venir ara. Una forma seria donar el dret a venir fins als 21 o els 23, o fins i tot indefinit. De fet, serien el mateix nombre de fills, però serien ells els qui decidirien.

Oriol Amorós: A vegades hem traslladat a l'Estat que reflexioni una mica sobre això. Aquest temps de separació familiar són tres o quatre anys de dificultats, i després en el moment de la trobada a vegades hi ha infants que potser si haguessin estat escolaritzats prèviament en la primària tindrien uns resultats més positius.

Anna Cabré: És que aquests no són pròpiament escolars. Amb les edats que arriben ja són pretreballadors. Si els deixessis arribar fins als 21 anys no t'arribarien als 15 anys, t'arribarien als 18 o als 20. No ho sabem. Sovint van a escola a contracor perquè normalment no hi anirien. Venir abans ja ho poden fer ara. El que realment canviaria les coses és que poguessin venir després, que fos

Amorós: Una idea que la societat catalana ha de tenir molt clara és que el gruix de la gent que ha vingut ho ha fet per quedar-se. El repte és la integració

una decisió lliure d'ells, perquè si tenen 15 anys no poden decidir, són els pares que els porten. Però si en tinguessin 19 podrien venir o no venir, no és segur que tots volguessin venir.

Oriol Amorós: La impressió que tinc és que la majoria no volen venir.

Anna Cabré: Potser sabent que poden venir no vindrien. De fet als Estats Units, on tenen un sistema de prioritats dels parents, s'ha calculat que per un sistema de cadena cada nou migrant podria estirar fins a 30 persones i de fet, la mitjana estava per sota de les dues persones per cada migrant nou. Ara ho hem vist amb la Llei de la memòria històrica i els néts dels republicans exiliats. S'havia dit que en podrien venir una quantitat impressionant i no. Inclús s'han demanat menys passaports dels que es pensaven.

Josep Ginjaume: Parlem ara, si us sembla, de dos avenços que s'han concretat durant aquesta legislatura com són el Projecte de Llei d'acollida de les persones immigrades i el Pacte Nacional per a la Immigració.

Oriol Amorós: Pel que fa al Pacte, alguns dels reptes que es van plantejar els hem anat assolint, com és la intervenció de la Generalitat en l'acreditació de la integració en l'arrelament i l'accés a la nacionalitat. Això implica

la capacitat de la Generalitat de participar en aquests tràmits i per tant, d'alguna forma, premia l'esforç d'integració. Aquest és un debat molt important a Europa, sobre si s'ha de legislar la integració o si s'ha de deixar que passi naturalment.

El més important d'aquest Pacte és que és una assumptió per part de la societat catalana que la immigració existeix i existirà perquè les causes per les quals ha vingut són estructurals. Les coses han anat fins ara, en termes generals, bastant bé, perquè la immigració ha encaixat bastant en la demanda que feia l'economia i la demografia prèvia. Les causes per les quals va venir la immigració romanen; no han desaparegut, però no creixen i no faran venir més gent. Per tant, una de les coses importants del Pacte és que els catalans prenguem consciència que el gruix de la immigració que ha vingut ho ha fet per quedar-se.

El segon tema és el plantejament de les prioritats. Per exemple, en primer lloc, pel que fa a la gestió de fluxos, sabem que una cosa són el que diuen les lleis –i d'això s'encarrega l'Estat–, però també hi podem incidir governant el mercat laboral perquè aquest ajusti l'estoc humà que tenim al mercat de treball. La segona prioritat que tenim és el reforç dels serveis públics, perquè normalment quan hi ha una sensació que els serveis públics han fet curt és quan apareixen problemes de convivència. I un tercer element bàsic és aprendre a viure amb la gent que és diferent. Aquí és molt important prendre consciència

Cabré: La integració va en sentit doble. No és una assimilació. Cada nova onada aporta coses que després passen a formar part del cos general del país

que som i serem una societat diversa i que per tant, hem d'aprendre a conviure buscant la cohesió i la integració a partir d'elements compartits com la llengua, el respecte a les lleis democràtiques i la participació, però al mateix temps acceptant la diferència.

Anna Cabré: Quan dius que el Govern de Catalunya tingui la seva veu en dos moments clau, en l'arrelament i l'accés a la nacionalitat, en quin sentit penses que hauria d'intervenir?

Oriol Amorós: En donar formació que ajudi a la gent a ser més autònoma. Quan una persona arriba al nostre país o en qualsevol altre, les eines que la faran més autònoma són el coneixement de la llengua, del mercat de treball, de la societat d'acollida i dels seus drets i deures. Definir aquest element amb paràmetres subjectius podria donar lloc a moltes injustícies, «culturalitzar» molt la pertinença a una societat. Nosaltres el que varem dir és que, sense que això serveixi per discriminar en l'accés als serveis socials, sí que s'ha d'afavorir l'adquisició de competències bàsiques que donin autonomia, per exemple el coneixement de la llengua, del mercat de treball i de com funciona la societat. La Llei d'acollida preveu un servei universal perquè les persones facin aquestes formacions i que quan les obtinguin siguin útils. A França, l'Agència Nacional d'Acollida, et fa un examen de francès i llavors et recepta entre 0 i 400 hores de francès. No crec que en

aquests moments estiguem en disposició de fer un examen universal, perquè podria donar lloc a situacions molt injustes –persones que hagin reagrupat els seus pares i no tinguin uns estudis determinats, per exemple– però sí premiar haver fet un esforç. Tenim capacitat decisiva sobre això? No, però de moment hem guanyat la capacitat de fer un informe favorable. La praxi ens ha ensenyat que l'Estat, com que no té mecanismes per avaluar la integració en aquells punts que la llei li demana, s'ha de basar en els informes que li fa l'Ajuntament i que, a partir d'ara, també farà la Generalitat.

Anna Cabré: També hi haurà criteris més uniformes si els fa la Generalitat, perquè ara els ajuntaments en tenen de molt diferents...

Oriol Amorós: Un dels temes que el Pacte preveu, i que ja hem posat en marxa, és un grup de treball amb els ajuntaments, amb 40 municipis, les quatre diputacions, l'Associació Catalana de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya per anar consensuant criteris. Ja hem fet un treball de consens sobre criteris d'empadronament que han assumit a nivell tècnic diversos consells comarcals, entre ells el d'Osona. El que passa és que no és llei, és un document de recomanacions sobre el padró. N'estem fent un altre sobre arrelament i sobre l'informe d'habitatge per al reagrupament familiar, per exemple.

Amorós: El reforç dels serveis públics és una prioritat perquè normalment, quan hi ha una sensació que els serveis públics han fet curt és quan apareixen problemes de convivència

Anna Cabré: És clar i això tant pot incidir en els ajuntaments que fan aquests informes com pot servir de guia per eventuals reformes de la llei estatal, esperem.

Oriol Amorós: Això és un tema que els demògrafs coneixen bé: l'ús polític del padró. El padró reflecteix la població, i això a vosaltres us va bé per motius d'estudi, però als que fem polítiques també per poder-les fer millor pels ciutadans. El padró és una sort que no té gaires referents a altres països.

Anna Cabré: Als països nòrdics hi ha els registres de població, el que passa és que no tothom s'empadrona. El que té relativament pocs precedents és empadronar als irregulars perquè després algú diu: «si s'empadronen i són irregulars no ve la policia al darrere per expulsar-los?» Aquesta és la pregunta que et fa la gent que no ho veu clar. Doncs no, no sol passar. I en canvi, l'empadronament té molts efectes positius, com disposar de la targeta sanitària. Per què l'Estat espanyol sempre està entre els primers cinc països del món en esperança de vida? La cosa té mèrit. I Catalunya supera encara una mica el nivell de l'Estat. Per què tenim una esperança de vida tant bona? Que si la dieta mediterrània, que si la família mediterrània... Crec que, entre d'altres, hi ha un sistema sanitari que és generós, que no deixa gaires marginats, al qual tothom té accés i no sols en cas d'urgència. Heus ací un efecte de l'empadronament generalitzat.

Cabré: Segurament el sistema català de reproducció, que com jo dic, és fer catalans amb tota mena de gent d'importació, seguirà funcionant

Oriol Amorós: Els que no tenen targeta sanitària només poden anar al servei d'urgència i això provoca un malestar de la gent que hi va per motius urgents.

Anna Cabré: I no només això, sinó que, per exemple als Estats Units, malgrat ser urgències reals, han d'esperar que la persona estigui pràcticament a les últimes per atendre'l, mentre que si l'haguessin atès abans, tal vegada s'ho haurien estalviat. Els efectes de l'empadronament sobre la salut són innegables, però també sobre la integració de les criatures per tal que puguin anar a l'escola des del primer dia, independentment de l'estatus dels pares. Des del punt de vista de la integració, hi ha alguna cosa millor? Això de l'empadronament dels irregulars sí que sembla que és una cosa bastant particular de casa nostra, però em sembla que no hauríem d'imitar als altres, sinó que els altres ens haurien d'imitar a nosaltres.

Oriol Amorós: Perquè així podem saber molt bé quin és el problema que tenim, podem dimensionar-lo correctament.

Anna Cabré: De tota manera sempre ha passat i sempre passarà que hi hagi enfrontament entre els drets dels que hi són i els drets dels que vénen. Posar barreres contra els de fora ha passat sempre arreu del món. I no només amb els estrangers. Però si en algun d'aquests municipis que diuen que no poden seguir empadronant a tothom qui

es presenta, si els que estan en situació irregular tinguessin dret a vot, el problema seria el mateix? Estarien corrent darrere dels vots d'una minoria que està molt sulfurada i no els hi vol? O potser estarien corrent darrere dels vots d'aquesta altra minoria, potser més nombrosa, que tindria dret a vot? Per entendre'ns, si a Vic els immigrants fossin llatinoamericans enlloc de marroquins i es poguessin nacionalitzar i obtenir el dret a vot en tres anys o fossin romanesos i ja el tinguessin per ser ciutadans de la Unió Europea, estariem davant de la mateixa problemàtica?

Oriol Amorós: No, crec que es plantejaria en termes molt diferents i la prova és l'actitud del PP de Badalona i l'Hospitalet de Llobregat, per dir-ho amb noms i cognoms. És a dir, el PP de l'Hospitalet també té una línia dura en immigració, de poca integració, però guarda molt les formes i vigila molt de no agredir o de dir directament coses contràries als drets de les persones immigrades. En canvi el PP de Badalona no té cap mania: quina és la diferència? Doncs que a Badalona hi ha una immigració predominantment asiàtica i africana, on el dret a vot els queda molt lluny encara i a l'Hospitalet són majoria els llatinoamericans de països que per conveni internacional a les properes municipals podran votar. De fet, el vot dels migrants serà un antídoto molt important per a la xenofòbia.

Anna Cabré: Però tot això no vol dir que no s'hagin de

**Amorós: Hem d'aprendre a conviure
a partir d'elements compartits com
la llengua, el respecte a les lleis
democràtiques i la participació, però al
mateix temps acceptant la diferència**

millorar els mecanismes de control del padró per evitar les situacions realment fraudulentas. Després crec que a vegades els mecanismes estan viciats des del principi perquè per exemple, quan arriben uns irregulars a Canàries i ja no hi caben, els envien a Salou i allà s'hi estan dos mesos. Aquí avisen als propis col·lectius dels països d'origen i les organitzacions no governamentals perquè els prestin ajuda, dient-los «feu-vos-en càrrec vosaltres perquè no els podem deixar al carrer». Són sol·licitats perquè els rebin a casa seva i facin de mecanisme integrador. I on van a parar aquestes persones que eren a Canàries? Doncs, és clar, allà on ja n'hi han molts «dels seus». I per aquest mecanisme en cadena a qui li toca li toca, i a alguns els toca més que a d'altres. De fet això de posar restriccions no és cap novetat. Molts ajuntaments ho fan des de fa molts anys.

Oriol Amorós: El que passa és que la restricció que s'havia fet servir moltes vegades és la que aprofita una indefinició de la llei sobre com es comprova el domicili habitual. Això sí que és una cosa que moltes vegades ens ha passat. Per exemple, hi ha ajuntaments que demanen la cèdula d'habitabilitat i la llei no diu que no es pugui fer, però tampoc diu que es faci, tot i que la jurisprudència en els casos que hi ha hagut recursos ha dit que no era necessària la cèdula d'habitabilitat per provar la residència habitual. Però aquí sí que hi havia un marge d'interpretació. On Vic s'ha equivocat de ple en la seva interpreta-

**Cabré: O estic molt mal informada
o les antenes no em funcionen.
Però no tinc la sensació que
a Catalunya hi hagi un conflicte
social amb els immigrants**

ció jurídica és en discutir les dades d'identificació personal i aquí la llei és molt clara: diu que es poden demanar aquests documents i no cap altre, per tant és on el debat jurídic no té massa fonament.

Anna Cabré: Crec que on s'han equivocat més és en dir que la gent ho reclamava, que la gent ja no ho pot aguantar més i que alguns partits en treuen profit. Per molt que sigui veritat, no pots anar posant en joc els drets d'unes persones dient que n'hi ha unes altres que n'estan fartes. Ha sigut inoportú dir aquest tipus de coses. A mi em sembla que Vic és exemplar en moltes coses. Van ser dels primers en assumir realment molts riscos polítics per a la integració escolar i de fet Vic i Olot són els grans ajuntaments que tenen els nens de nacionalitat estrangera més repartits.

Oriol Amorós: Aquest és un tema complicat, sobre el que s'ha de dir i el que no s'ha de dir. Penso que se n'ha de parlar i fer-ho amb tranquil·litat. Hi ha un malestar ciutadà, és veritat. Que aquest malestar ciutadà quan s'expressa se li ha de fer cas a cegues? Doncs no. Se l'ha d'escoltar i donar-li una resposta raonable. És a dir, l'alternativa de la no convivència no existeix. Les bases del procés migratori que tenim són molt estables i aquestes persones que han vingut es quedaran, l'única alternativa és la integració.

Josep Ginjaume: Un altre debat motiu de controvèrsia

i discussió és el relacionat amb les polítiques de control de fluxos d'entrada i control de fronteres. És realment per aquí on hem d'anar o és com voler posar portes al desert?

Anna Cabré: No hi ha cap país que hagi aconseguit regular les fronteres i menys l'Estat espanyol, sobretot tenint en compte que és un país turístic on cada any entren prop de 50 milions de visitants estrangers, per no parlar de l'Espai Schengen... En aquest context, com controles les fronteres? I el control de fluxos, vol dir que els fluxos s'haurien de reduir? Hi han hagut moments en què necessitàvem més treballadors estrangers! Per això quan parlaves de la regulació del mercat de treball crec que és un tema molt important. En un moment com aquest ens hem de plantejar si els estrangers eren necessaris, però ara ja no ho són. Els estrangers fan feines que fins i tot a dia d'avui segueixen sense voler fer els autòctons. Hi ha feines com l'atenció a la dependència, que sembla que seguirà creixent en demanda, que va molt orientada cap a les dones estrangeres. Per això l'activitat femenina també es manté millor que la masculina. Després hi ha tota una sèrie de feines –al camp, peó d'obra...– que molts autòctons tampoc no volen fer. A més, quan es tracta de moure's o de canviar de residència o fins i tot de canviar de sector –per exemple, passar de treballar de la construcció a l'hostaleria– els estrangers ho fan molt més fàcilment que els autòctons.

Amorós: Quan s'arriba a un país nou, les eines que et fan més autònom són el coneixement de la llengua, del mercat de treball, de la societat d'acollida i dels teus drets i deures

Oriol Amorós: Hi ha unes zones de competència, però hi ha un gruix de complementarietat. De fet, l'entrada de la immigració va suposar un ascens del tipus de feina que feien els autòctons. Això és una de les coses que explica perquè hem tingut aquest gran moviment de persones i el nivell de convivència no se n'ha ressentit massa, perquè hi ha hagut una complementarietat molt gran de les feines. Fermament, crec que la gestió de les fronteres està en el mercat de treball i en la col·laboració amb els països d'origen. La forma de no tenir immigració irregular és tenir tota l'economia regular. Però en aquest moment de crisi, podem ser especialment dràstics amb l'economia submergida quan és la sortida per algunes persones per poder sobreviure? Aquesta és una feina que hauriem d'haver fet en el moment de la crescuda econòmica i per tant, aquí sí que es va perdre una oportunitat que ara és més difícil de reconduir.

Josep Ginjaume: Fins a quin punt creieu que la integració dels nous catalans, els arribats des de diversos països estrangers en els últims anys, serà més o menys fàcil?

Anna Cabré: Hi ha moltes visions, depèn del que cadascú entén per integració. Crec que la integració va en sentit doble. No és una assimilació. Assenyalo moltes vegades que les danses i les cançons que es consideren pròpies

de Catalunya, com la sardana o les havaneres, són importades en el seu moment, i formen part de la cultura catalana. Cada nova onada aporta coses que després passen a formar part del cos general. Per tant, vist a posteriori, la integració sempre ha sigut més fàcil que si es veu a priori. A priori penses «tots aquests s'han de tornar com nosaltres» i a posteriori nosaltres ja som morts i els que queden són els nostres descendents, els quals, si més o menys estan barrejats, ho veuen amb uns ulls diferents. Per tant, el temps ajuda molt a canviar els continguts del que es considera necessari per a la pròpia integració. Em sembla que Catalunya és un lloc modèlic per la integració comparat amb altres llocs. Si sabéssim com patentar-ho i exportar-ho potser podríem fer-ho. En aquest sentit sóc bastant optimista. Continuem tenint capacitat per integrar els nous vinguts com ho hem fet fins ara. No veig motiu perquè no es puguin integrar com els anteriors, que crec que ho han fet bastant bé. Conflictes sempre n'hi ha hagut, però no penso que actualment hi hagi una gran conflictivitat entre els uns i els altres. Per exemple, els estrangers tenen en aquests moments unes taxes d'atur molt més importants que no pas les dels autòctons.

Oriol Amorós: L'atur dels estrangers és del 30% i en el cas d'alguna nacionalitat supera el 40%.

Anna Cabré: Per tant és més del doble, en el cas dels homes, perquè amb les dones no és tant elevat. En aquest

Cabré: Si a Vic els immigrants fossin llatinoamericans enlloc de marroquins i es poguessin nacionalitzar i obtenir el dret a vot en tres anys estariem davant de la mateixa problemàtica?

moment, el que fa més mal és l'atur masculí. Que per primer cop hi hagi tants o més homes aturats que dones és una cosa que socialment fa mal. Però una part d'aquests homes són els estrangers i de moment ni protesten ni diuen res. Si fos al revés, si tot l'atur que hi ha ara fos d'homes autòctons el problema seria molt més gran. En aquest moment no veig que hi hagi una gran conflictivitat. Segurament el sistema català de reproducció, que com jo dic, és fer catalans amb tota mena de gent d'importació, seguirà funcionant.

Oriol Amorós: Vull creure que això és així, però hi ha elements que ajudaran i elements que ho faran més difícil, en relació a les onades anteriors. A favor tenim una distribució geogràfica millor. Imaginem-nos si haguessin aparegut Ciutats Badies de la nova immigració! La percepció social seria una altra.

Anna Cabré: És el que ha passat a França.

Oriol Amorós: Nosaltres, ara, tenim una millor distribució geogràfica i tenim unes estructures d'acollida molt millors. És a dir, la gent que va venir als anys 60 aquí no va tenir la potència d'una escola catalana que agrupés el país ni uns serveis públics amb l'extensió que tenen avui. Per contra, avui hi ha una distància cultural més gran entre el que arriba i el que ja hi és. Hi ha una nova diversitat que s'ha de saber gestionar i entendre i per tant, hi ha situacions que

són més difícils. I després hi ha un tema de gran importància com és l'accés a la funció pública, és a dir, a la feina de funcionari, de mestre d'escola per exemple. Un ascensor social que les classes socials treballadores desitgen pels seus fills. En la mobilitat social de les segones i terceres generacions, aquests factors de treball públic i èxit escolar són claus. Hem de posar-hi tots els esforços.

Anna Cabré: En general hi ha una contradicció entre els objectius a llarg termini i la dificultat a curt termini. Per evitar problemes en el futur cal fer coses que avui dia són més difícils. Quan deies, què passaria si hi hagués una Ciutat Badia que fossin tots estrangers? De fet, crec que en alguns llocs de Badalona i en alguns barris d'algunes ciutats quelcom semblant ha passat...

Oriol Amorós: Sí, hi ha més percentatge, però no és una ciutat nova, s'han posat sobre un patró residencial preexistent.

Anna Cabré: I a més són més diversos ètnicament. Són estrangers però no són tots iguals. Però d'altra banda, a vegades he mantingut, fins i tot a contracorrent, que el fet que la immigració dels anys 60 i 70 estigués especialment concentrada, per no dir segregada, tenia molts avantatges. Era molt menys dolorós. Vivien amb gent pròxima culturalment i lingüísticament, en uns llocs determinats... Si s'hagués repartit la massa de la immigració lin-

Amorós: El vot dels migrants serà un antídoto molt important per a la xenofòbia

güísticament homogènia, no com ara, per tot el territori, potser ara no parlaria català gairebé ningú. En aquest sentit, el que estiguessin segregats va fer que uns i altres estiguessin més còmodes i segurament va haver-hi menys elements de fricció. A la llarga, és clar que tendeix a haver-hi dues comunitats relativament distintes, com es veu ara amb els nous migrants: quan van a parar a un lloc on es parla català aprenen català i quan van a llocs on només es parla castellà, doncs parlen el castellà. Quan els demanes l'ús de l'idioma la cosa és: quin idioma?

Oriol Amorós: El que passa és que la segregació en l'espai, a banda d'una determinada comoditat de viure amb la teva comunitat, també suposa moltes vegades per les persones una limitació de les possibilitats, de gent que estudia, de tenir referents que fan feines diferents...

Anna Cabré: Això nosaltres podem veure-ho a llarg termini, però no és la visió forçosament del qui ve. Tu voldries que les criatures anessin a l'escola des de petits, però quan vénen els pares estan intentant preservar el dret d'aquests fills a entrar al mercat de treball, d'immediat moltes vegades. Sovint vénen com a treballadors. Tu preferiries que estiguessin a l'escola però ells no vénen per anar a l'escola. Preferiries que estiguessin repartits, però ells prefereixen no estar-ho. A la llarga és bo que estiguin repartits però a la curta és menys dolorós i més fàcil estar amb la gent de la teva comunitat. O sigui, que cadas-

cú ocupi el seu lloc, que diria alguna àvia.

Oriol Amorós: Però els països que ho han fet així no n'estan massa satisfets...

Anna Cabré: Estem d'acord. A la llarga i en perspectiva no és la solució. Però a la curta, a uns ja els està bé que els nens estrangers no vagin a l'escola barrejats amb els seus i als altres ja els està bé que puguin anar a treballar quan més aviat millor. I tots estan d'acord. Intentar que no sigui així moltes vegades vol dir anar contra corrent del que vol la majoria de la gent. Això que són diferents, moltes vegades està assumit per la majoria dels uns i dels altres. El més greu és a les segones generacions, que moltes vegades a l'escola han assumit que són iguals i després no són tractats com a tals. Per tant, el problema és que cada vegada que hi hagi eleccions tornarà a sortir el tema.

Oriol Amorós: Que surti ja m'està bé, però que se'n parli bé.

Anna Cabré: És molt demanar, no?

Oriol Amorós: Sí, però una mica de ciència i de rigor.

Anna Cabré: No vull caure en la vulgaritat de ficar-me amb els polítics pels quals tinc una gran admiració. Són gent com els esportistes que se la juguen cada dia i que

**Cabré: Els estrangers fan feines
que fins avui segueixen sense voler
fer els autòctons. Les taxes d'atur
dels immigrants són molt més importants
que no pas les dels d'aquí**

haurien d'estar més ben tractats. Però de totes maneres aquesta mania de la contraprogramació que un diu tal cosa i després tots han de dir el mateix, sí que em fa gràcia. Em sembla que la política espanyola és una mica al revés, no? Que uns diuen blanc i els altres automàticament amb raó o no diuen negre. Aquí tinc la impressió que uns diuen blanc i llavors tots diuen blanc, no sigui que aquest es quedi el blanc... En moments com aquests en què tenim dos anys per davant plens d'eleccions et cau l'ànima als peus de pensar què pot passar. Però, vaja, o estic molt mal informada o les antenes no em funcionen. Però no tinc la sensació que a Catalunya hi hagi un conflicte social amb els immigrants.

Oriol Amorós: No. De fet, a la majoria d'enquestes la immigració com a problema surt en quart o cinquè lloc, com a tema general, però quan es pregunta «I a vostè els problemes que l'afecten més directament quins són?» llavors la immigració cau al nivell 8, 9 o 10. Es percep com a conflicte general de la societat, però no és viscut per la gran majoria de gent com a conflicte, en la mateixa intensitat. Tot i així, aquest malestar ha de ser escoltat i respost. Cal comprendre el fenomen i donar-hi una resposta estructural. Els problemes existeixen, sí. I Catalunya els pot i els està afrontant. |